

3 VYHODNOCENÍ VYVÁŽENOSTI VZTAHU MEZI PILÍŘI UDRŽITELNOSTI ROZVOJE

Harmonický rozvoj hlavního města Prahy, s optimálním uspokojováním materiálních, duchovních a kulturních potřeb jeho obyvatel i návštěvníků, lze zajistit jen při vyváženém vztahu mezi ekonomickými, sociálními a environmentálními aspekty tohoto rozvoje a při optimálním sladění soukromých a veřejných zájmů. Dosáhnout této vyváženosti a společenského konsensu ve funkčním využití a prostorovém uspořádání území je hlavním úkolem veřejné správy na úseku územního plánování. Přitom je zřejmé, že jen část opatření, vytvářejících podmínky pro vyváženost všech tří pilířů udržitelnosti, je v přímé kompetenci orgánů územního plánování a v možnostech stimulace a regulace jeho nástroji,

Pravidelně aktualizované územně analytické podklady jsou nástrojem, který umožňuje průběžné sledování způsobu vývoje a rozvoje území. Podle nového stavebního zákona mají v rámci vyhodnocování sledovaných trendů a sloužit k včasnému odhalování a predikci disparit v území, stejně jako k monitorování pokroku v naplňování cílů a dodržování zásad rozvoje území, zakotvených v základních dokumentacích o rozvoji města,

V rámci hlavního města Prahy jsou v souladu s § 4, písm. 5 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti, územně analytické podklady pořizovány jednotně pro úroveň kraje i úroveň obce. Tím je umožněno použít tento podklad jak pro plánovací činnost na celoměstské konceptuální úrovni, pro sledování celoměstsky významných trendů a problémů, tak pro studium stavů a vztahů v územním detailu, umožňujícím hodnotit hodnoty a kvality území na lokální úrovni, stejně jako zjišťovat dílčí územní problémy a nerovnováhy,

Monitoring rozvoje území a jeho změn v průběhu času a jeho vztah k obecně přijímaným principům udržitelného rozvoje se opírá o sadu kvantifikovaných údajů – indikátorů udržitelnosti rozvoje. Tyto indikátory byly zvoleny tak, aby uceleně popisovaly jednotlivé aspekty udržitelného rozvoje, zakotvené v nadřazených rozvojových dokumentech vztahujících se k území hl. m. Prahy, tj. Strategii udržitelného rozvoje ČR, Politice územního rozvoje ČR, Strategickém plánu hl. m. Prahy a Zásadách územního rozvoje hl. m. Prahy. V rámci rozboru udržitelného rozvoje území je představena zvolená sada indikátorů a vysvětlen vztah k jednotlivým pilířům a aspektům udržitelného rozvoje,

Hodnocení vyváženosti vývoje území si klade za cíl především odhalit slabé stránky a disparity v území, mající obecné příčiny vyplývající z postavení, způsobu organizace prostorové struktury města, makroekonomických podmínek, geografické polohy a dalších aspektů, které se projevují obdobně na území města. Tyto aspekty přitom v řadě případů sice přímo ovlivňují fyzické proměny a dynamiku činností a vztahů v území, ale působí mnohdy mimo rámec, ovlivnitelný nástroji územního plánování. U nich je proto třeba hledat účinné nástroje v rozhodující míře ve výstupech sociálně-ekonomického programování, realizovaného municipálními správními orgány. Vedle pojmenování těchto jevů a procesů je sledovaným cílem také nalezení hlavních zdrojů střetů či disparit v území, které se svým významem projevují na celoměstské úrovni,

Následující vyhodnocení je tedy koncipováno jako soubor zjištěných disparit a nerovnováh, působících proti základním principům udržitelného rozvoje na úrovni města a jeho částí. Zvláště vyzdvihneme ty z nich, které jsou řešitelné nástroji územního plánování. Právě ty jsou v úzké souvislosti s předmětem zadání nového Územního plánu hlavního města Prahy a musí se stát předmětem formulování jeho obsahu, zatímco ostatní nutno odkázat na jiné subsystémy seberegulace společnosti, jako je právě aktualizovaný Strategický plán hlavního města Prahy, další specializované oborové koncepce a programy pořizované podle jiných zákonů a předpisů jinými subjekty samosprávy, státní správy ap.,

Text této kapitoly je proto rozdělen na nerovnováhy (slabé stránky + ohrožení) dlouhodobé udržitelnosti rozvoje projevující se mezi jednotlivými pilíři udržitelnosti. Vyváženost vztahů mezi pilíři udržitelnosti rozvoje nutno chápat i v kontextu případných nerovnováh a disproporcí mezi popisovanými jevy a stavy uvnitř jednotlivých pilířů.

3.1 ZJIŠTĚNÉ NEROVNOVÁHY MEZI PILÍŘI UDRŽITELNOSTI ROZVOJE

3.1.1 DISPROPORCE MEZI EKONOMICKÝM A ENVIRONMENTÁLNÍM PILÍŘEM

- disproporce mezi zájmem na dalším převážně extenzivním plošném rozvoji zástavby města na úkor přírodních složek krajiny v nezastavěném území města či městské zeleně, a zájmem na zlepšující se kvalitě životního prostředí a životních podmínek (nakládání s odpady, zdroje energií, mikroklima - provětrávání, přehřívání povrchů, vysoušení, zrychlený odtok vody, znečištění ovzduší a hluk z generované dopravy, dostupnost bydlení, práce, příležitosti k rekreaci a regeneraci sil) (v kompetenci územního plánování - dále jen „ÚP“),
- intenzivní využití kvalitního zemědělského půdního fondu s vysokým stupněm zornění na styku se zástavbou zhoršuje podmínky bydlení a občanské vybavenosti v sousedství (prašnost z obdělávané půdy, hluk a emise ze zemědělských strojů a dopravy, splachy ornice na komunikace, do kanalizace, ztížený přístup do krajiny a přírody ap.) (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi snahou o intenzivní využití okolí vodních toků a potřebou posílit ekostabilizační a protierozní funkci (zpomalení povrch. odtoku) těchto ploch (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi zátěží města tranzitní dopravou, vyplývající z polohy hlavního města v radiálním uspořádání silniční sítě ČR při nedokončené výstavbě obou silničních okruhů, které by odvedly tranzitní nákladní i osobní dopravu z oblasti kompaktního města, a žádoucí ochranou životního prostředí ve městě (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi vysokou koncentrací obyvatel i ekonomických aktivit v hlavním městě Praze, jimi vyvolanými nároky na dojížděku i vnitřní dopravní obsluhu, a zájmem na zachování kvalitního životního prostředí, zejména na nepřekračování limitů znečištění ovzduší škodlivinami a expozice obyvatel hluku v zájmu veřejného zdraví (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi zájmem na udržení kontinuity vazeb přírodního prostředí a prostorů pro krátkodobou regeneraci sil rekreaci uvnitř města, v jednotlivých městských částech a v jeho okolí (pilíře sociální a environmentální) a urbanizačních tendencích uvnitř, na hranici i za hranici města (pilíře sociální a ekonomický) (v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi veřejným zájmem na přednostním využívání objektů a ploch v již zastavěném území („brownfields“) a nedostatečnou ekonomickou (např. formou zdanění) stimulací vlastníků a investorů (mimo kompetence ÚP),
- disproporce mezi ambicí stát se atraktivním místem pro podnikání a obchodní zastoupení zahraničního kapitálu a zatím nedostatečnou čistotou a kvalitou životního prostředí (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi zájmem investorů nové výstavby na co nejvyšším zastoupení výnosných provozů v jejich nových investicích a potřebou věnovat část kapacity v nové výstavbě pro uspokojení veřejných zájmů (umístění občanské a technické vybavenosti, dopravní infrastruktury, zeleně a vodních prvků ap.) (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi zájmem uchránit zděděné kulturní, památkové i přírodní hodnoty města a nutností pro jeho rozvoj zajistit i potřebnou dopravní a technickou infrastrukturu, což vždy nejde uskutečnit bez poškození těchto zděděných (chráněných i nechráněných) hodnot (zčásti v kompetenci ÚP).

3.1.2 DISPROPORCE MEZI ENVIRONMENTÁLNÍM A SOCIÁLNÍM PILÍŘEM

- disproporce mezi nedostatečnou lesnatostí a nízkým zastoupením přírodních prvků v některých částech města a potřebami dostupných příležitostí pro krátkodobou a denní rekreaci, udržení příznivého mikroklimatu a také z toho vyplývající přetěžování a poškozování přírody a krajiny rekreací (v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi žádoucí kvalitou životního prostředí a faktem, že přes 60 % obyvatel Prahy žije trvale v oblastech s překročenými limity znečištění ovzduší a 50 % obyvatel v oblastech s překročenými limity zatížení hlukem, převážně z dopravy (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi zájmem na zapojení občanů se ztíženou schopností pohybu a orientace do společnosti a aktivního života a nedostatečným tempem odstraňování bariér k jeho reálnému uskutečnění (zčásti v kompetenci ÚP),

- disproporce mezi relativně vysokým rozsahem ploch a příležitostí pro organizovaný sport a nedostatkem ploch a příležitostí pro neorganizované individuální a rekreační aktivity v kontaktu s přírodou (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi zájmem na rychlé modernizaci a dosažení energetické úspornosti značné části stávajícího bytového fondu (vč. panelových sídlišť) a disponibilními finančními prostředky a stavebními kapacitami (mimo kompetence ÚP),
- disproporce spočívající v přesunu značné části zákaznického zájmu od využívání maloobchodní sítě rozptýlené v zástavbě, do velkokapacitních nákupních center, umístěných často na okraji nebo za okrajem města, generující nárůst dopravy, se všemi negativními důsledky (zejména IAD) na životní prostředí (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi potřebou zlepšit ekologickou stabilitu, biodiverzitu, přístupnost a prostupnost krajiny nezastavěného území na styku se zástavbou pro krátkodobou rekreaci obyvatel a ochranou kvalitního zemědělského půdního fondu, zejména v severovýchodním sektoru města (zčásti v kompetenci ÚP).

3.1.3 DISPROPORCE MEZI SOCIÁLNÍM A EKONOMICKÝM PILÍŘEM

- disproporce mezi zájmem na udržení charakteru městského jádra jako jedinečné oblasti historického a kulturního dědictví (sociální pilíř) a zájmy na intenzitě jeho ekonomického využití a pro turistický ruch (ekonomický pilíř),
- disproporce mezi žádoucí a probíhající restrukturalizací ekonomické základny Prahy (ekonomický pilíř) a nepříznivým vývojem populace (stárnutí, příliv nekvalifikovaných a nepřizpůsobivých skupin) (sociální pilíř), (mimo kompetence ÚP),
- disproporce mezi vizí rozvíjení Prahy jako vlídného a obohacujícího města, centra kultury a umění, vzdělávání, vědy, výzkumu, školství, obchodu, bohatého společenského života, cestovního ruchu a ekonomických aktivit evropského významu (ekonomický pilíř) a pokračujícím růstem sociálně patologických jevů (korupce, kriminalita), (sociální pilíř), (mimo kompetence ÚP),
- lokální disproporce mezi zájmem vytvářet město, alespoň některé jeho ulice a veřejná prostranství jako místa obnovené neformální komunikace mezi občany a jejich společenského života a jeho dopravním přetížením, zájmem na umístění parkování vozidel či dokonce zástavbu, se všemi negativními důsledky pro kvalitu života (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi zájmem na spolehlivém a bezpečném zásobování Prahy elektřinou, teplem a pitnou vodou a faktickou zranitelností tohoto zásobování při vzdálených zdrojích a povrchových vedeních (rostoucí nebezpečí terorismu, asociálního chování ap.), (z části v kompetenci ÚP).

3.1.4 DISPROPORCE MEZI VŠEMI PILÍŘI

- disproporce mezi potřebou funkční, ekonomické a environmentálně přijatelné dopravní obsluhy města (ekonomický, sociální i environmentální pilíř) a stávajícím stavem dopravní infrastruktury a obsluhy v hlavním městě Praze a okolí, zejména dlouhodobou absencí Pražského okruhu (z velké části v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi žádoucí vysokou atraktivitou a preferencí používání MHD a PID ve městě (pilíře ekonomický a sociální) a nedostatečným prosazováním přednosti MHD a regulačních opatření vůči IAD progresivně směrem do centra města (pilíř environmentální), (z části v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi soustředěním celostátně důležitých kulturních, osvětových a environmentálních aktivit v MČ Praha Troja s nedostatečnou a ekologicky nepříznivou dopravní obsluhou MČ (zčásti v kompetenci ÚP).

3.2 ZJIŠTĚNÉ NEROVNOVÁHY UVNITŘ PILÍŘŮ UDRŽITELNOSTI

3.2.1 EKONOMICKÝ PILÍŘ

- disproporce mezi požadavky na fungování základní i vyšší občanské i technické vybavenosti hl. m. Prahy i pro obyvatele Středočeského kraje, návštěvníky z celé ČR i z ciziny a disponibilními prostředky z veřejných rozpočtů státu a EU na jejich rozvoj (mimo kompetence ÚP),
- disproporce mezi ambicí Prahy stát se centrem inovativního podnikání a nedostatečně rozvinutými službami pro malé a střední podnikání (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi ambicí stát se centrem vědy, výzkumu a inovací a nedostatečnými podmínkami vytvářenými pro vysoké školství, vědu a výzkum a inovační aktivity (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi cíli Prahy stát se významnou evropskou metropolí a zatím nevyhovujícím napojením na evropské dopravní síť (vyjma letecké dopravy) pod úroveň nejvýznamnějších konkurenčních měst západní a střední Evropy (zčásti v kompetenci ÚP)
- disproporce mezi existujícími kapacitami inovační infrastruktury města a cíli v oblasti rozvoje vzdělanosti a objemem aplikace výsledků výzkumu v praxi (mimo kompetence ÚP).
- disproporce mezi mírou a kvalitou veřejné podpory konverze transformačních území a požadavky na hospodárné nakládání s územními zdroji (zčásti v kompetenci ÚP)
- málo rozvinutá koordinace aktivit a spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem při prosazování zájmů města (zčásti v kompetenci ÚP)
- chybějící koordinace výstavby na okrajích města a v suburbanizačním území za jeho hranicemi (v kompetenci ÚP)
- disproporce mezi dosaženou mírou regenerace a faktickým stavem panelové výstavby s vysokými tepelnými ztrátami jejich obvodových a střešních plášťů, nízkou řemeslnou kvalitou a estetickou úrovní prostředí sídlišť (zčásti v kompetenci ÚP)
- disproporce, které dosud vytváří deformovaný trh s byty existencí dvojího nájemného (mimo kompetence ÚP)
- disproporce spočívající v mimořádném tlaku investorů na výstavbu bytů mimo plochy určené pro bydlení územním plánem města (nezastavitelná území - zejména zeleň) a na neúměrné využití stavebních ploch (maximalizace ekonomického zhodnocení investic s hrozbou nepříznivé a nevratné zátěže lokalit) a nedostatečná podpora rozvoje na rozvojových a přestavbových plochách v souladu s ÚPn HMP (v kompetenci ÚP)
- disproporce mezi zájmem na přiměřené intenzifikaci forem stávajících zastavěných území a potřebou zamezení růstu města do nezastavitelných ploch a stávajícím deficitům parkovacích stání v těchto lokalitách a dalšími nároky, které vyvolává případná zástavba, často hrazených namísto investorů, které je vyvolávají, z finančních zdrojů města (zčásti v kompetenci ÚP)
- disproporce mezi nízkou úrovní aktivní pozemkové politiky města a potřebou efektivního pozemkového managementu pozemků pro rozvojové i ochranné úkoly samosprávy ve veřejném zájmu (mimo kompetence ÚP).
- disproporce mezi hodnotou polohy a potencionálem funkčního využití ploch a nediferencovanou daní z nemovitostí, jak by odpovídalo tržnímu prostředí (zčásti v kompetenci ÚP).

3.2.2 SOCIÁLNÍ PILÍŘ

- disproporce mezi růstem podílu obyvatel města v poproduktivním věku oproti podílu obyvatel ve věku produktivním a předproduktivním (zčásti mimo kompetence ÚP),
- disproporce mezi změnami počtu obyvatel v suburbánním pásu za hranicemi hl. m. Prahy a kapacitou zařízení místní veřejné a dopravní vybavenosti, zvyšující se tlak na kapacitní využití těchto zařízení na území hl. m. Prahy bez odpovídajících finančních zdrojů (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi vzrůstající poptávkou po veřejných sociálních službách a nedostatečnou mezigenerační a rodinnou solidaritou a kapacitou služeb pro rodiny s dětmi (zčásti mimo kompetenci ÚP),
- disproporce mezi zájmem o příchod nových pracovníků ze zahraničí pro naplnění poptávky profesí s dlouhodobým deficitem pracovníků a nepřipraveností obyvatel a prostředí k přijetí imigrantů do místní komunity (mimo kompetence ÚP),
- disproporce mezi managementem kapacit předškolních a školských zařízení a demografickými populačními cykly (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi potřebou zařízení pro školství, mimoškolní a zájmovou činnost dětí a mládeže, zejména pro spontánní trávení volného času, a zájmem o změny územního plánu, spočívající v redukci ploch pro školskou vybavenost i zeleň (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce mezi objemem nové bytové výstavby v okolí Prahy, počtem pracovních příležitostí a zaostávající výstavbou základní občanské vybavenosti pro její obyvatele, generující nárůst dopravy za těmito možnostmi do Prahy (zčásti v kompetenci ÚP),
- disproporce vyplývající ze ztrát stávajících ploch a rezerv pro veřejné vybavení v urbanisticky vhodných lokalitách v procesu změn územního plánu a budoucí potřebou po odstranění výkyvů demografického vývoje (v kompetenci ÚP).

3.2.3 ENVIRONMENTÁLNÍ PILÍŘ

- rozpor mezi veřejnými zájmy na ochraně přírody a krajiny a zájmem ochránit vhodné profily na vodních tocích a další terénní deprese pro možnou budoucí potřebu budování protipovodňových opatření a akumulací vody vzhledem k očekávaným změnám klimatu (zčásti v kompetenci ÚP),
- rozpor mezi biologickými funkcemi vodních toků a snahou upravit je pro nekonfliktní odvod dešťových srážek (funkce recipientu dešťových vod), (mimo kompetence ÚP),
- diskrepance mezi veřejným zájmem na ochraně přírody a krajiny a zájmem zajistit dostatek pitné vody i dálkovými převody mezi povodími (zčásti v kompetenci ÚP),
- rozpor mezi zájmem na ochraně přírody a krajiny a nezbytností zajistit v říčních nivách coby významných krajinných prvcích umístění dostatečně účinných čistíren odpadních vod (zčásti v kompetenci ÚP),
- rozpor mezi veřejným zájmem na ekologicky účinném zneškodňování nerecyklovatelných odpadů a současně na ochraně ovzduší, vod a půdy při různých způsobech jejich zneškodňování (termické využití, skládkování), (zčásti v kompetenci ÚP),
- rozpor mezi veřejným zájmem chránit obyvatele před hlukem a emisemi z dopravy vzdalováním dopravních koridorů z obytné zástavby a veřejným zájmem na minimalizaci záborů zemědělského půdního fondu, pozemků určených k plnění funkcí lesa a obecně přírodního prostředí v nezastavěném území (zčásti v kompetenci ÚP),
- rozpor mezi veřejným zájmem na ochraně zemědělského půdního fondu, pozemků určených k plnění funkcí lesa, obecně nezastavěného území a přírodního prostředí mimo město mj. i pro rekreaci, s veřejným zájmem na nezastavování zelených ploch uvnitř města, nezvyšování hustoty a podlažnosti zástavby, s negativními důsledky na oslunění, osvětlení, provětrávání ulic a veřejných prostranství, hluk a kvalitu ovzduší v přízemní vrstvě i vlivem rostoucích dopravních zátěží (v kompetenci ÚP),
- rozpor mezi zájmem na ochraně přírody a krajiny a tlakem na rekreační využívání přírodního prostředí při jeho reálném ubývání záborů uvnitř i vně zástavby a tím i nevhodnému vzdalování příležitostí pro regeneraci sil a rekreaci od ploch pro bydlení i výrobu (v kompetenci ÚP),

3.3 MONITORING UDRŽITELNOSTI ROZVOJE HL. M. PRAHY

Příprava a koordinace rozvoje území vyžaduje vedle znalosti problematiky problémů vlastní lokality také průběžnou představu o celkovém kontextu změn ekonomického, sociálně-kulturního a environmentálního prostředí, které mají bezprostřední dopad na celkovou výslednici charakteru rozvoje území. Tento kontext, obecně označovaný jako udržitelný rozvoj, byl pro monitorovací účely územního plánování v hl. m. Praze konkretizován do podoby zjednodušeného výčtu aspektů, reprezentujících principy, zásady a priority úspěšného rozvoje hl. m. Prahy, zakotvených v hlavních nadřazených koncepčních rozvojových dokumentech, kterými jsou zejména:

- Strategie udržitelného rozvoje ČR,
- Politika územního rozvoje ČR,
- Strategický plán hl. m. Prahy,
- Zásady územního rozvoje hl. m. Prahy.

Na základě těchto dokumentů byly abstrahovány rozhodující okruhy témat - aspekty, které jsou klíčové pro úspěšný dlouhodobý a vyvážený rozvoj území hl. m. Prahy. Výčet aspektů je členěn z důvodů přehlednosti do dvou úrovní. První úroveň tvoří 11 základních aspektů udržitelného rozvoje. Detailnější specifikace těchto aspektů je provedena ve druhé úrovni. Tato úroveň je předmětem vlastního průběžného monitoringu.

Pro každý aspekt bylo na tomto základě dále možné definovat sadu několika indikátorů, které ilustrují změny a trendy v průběhu času pomocí kvantifikovatelných údajů. Z hlediska interpretačního je přitom důležité, že díky úzké provázanosti s výstupy koncepčních dokumentů bylo možné pro každý indikátor stanovit žádoucí trend změn vývoje hodnot z hlediska principů udržitelného rozvoje pro nejbližší období. Uvedená sada indikátorů tak umožňuje poměrně přehledným způsobem napomáhat objektivnímu vyhodnocování vyváženosti rozvoje území a zároveň v budoucnu provádět porovnání míry změny v průběhu času.

Vybrané aspekty udržitelnosti rozvoje hl. m. Prahy

číslo	název aspektu	pilíře	
C 1.	Dlouhodobá ekonomická stabilita a adaptabilita	H	
C 1.1.	Finanční stabilita	H	
C 1.2.	Příznivé podnikatelské prostředí	H	S
C 1.3.	Znalostní ekonomika, konkurenceschopnost	H	S
C 2.	Efektivní hospodaření se všemi formami zdrojů	H	E
C 2.1.	Hospodárné nakládání se zdroji surovin a energie	H	E
C 2.2.	Hospodárné nakládání s územím	H	E
C 3.	Vyvážené prostorové uspořádání města	E	H
C 3.1.	Podpora polycentrické struktury města	E	H
C 3.2.	Vyvážené prostorové vztahy Prahy a příměstského regionu	E	H
C 4.	Ochrana a rozvoj kulturních a urbánních hodnot města, vyvážený rozvoj cestovního ruchu	S	
C 4.1.	Podpora kulturních zařízení a aktivit	S	H
C 4.2.	Podpora ochrany památek a kulturního dědictví	S	
C 4.3.	Podpora cestovního ruchu	H	S
C 5.	Soulad městského a přírodního prostředí, krajina, zeleň, biodiverzita	E	
C 5.1.	Podpora městské a příměstské zeleně	E	
C 5.2.	Podpora ochrany přirozených ekosystémů a zachovalých přírodních území	E	
C 6.	Zajištění dobré kvality všech složek životního prostředí	E	
C 6.1.	Zajištění dobré kvality ovzduší	E	H
C 6.2.	Zajištění dobré kvality vody	E	H
C 6.3.	Snížení hlukové zátěže	E	H
C 6.4.	Ochrana klimatu	E	H
C 7.	Efektivní doprava	H	
C 7.1.	Kvalitní dopravní obslužnost MHD a PID	E	H, S
C 7.2.	Kvalitní řízení automobilové, přehledná a účelná komunikační síť	H	E
C 7.3.	Omezení růstu automobilové dopravy	H	E

číslo	název aspektu	pilíře	
C 7.4.	Omezení negativních vlivů nákladní dopravy v centrální části města	H	E
C 7.5.	Řešení dopravy v klidu	H	S
C 7.6.	Podpora železniční dopravy	H	E
C 7.7.	Uměřený rozvoj letecké dopravy	H	E
C 7.8.	Podpora vodní dopravy	H	E
C 7.9.	Podpora cyklistické a pěší dopravy	E	S
C 8.	Spolehlivé a hospodárné zásobování vodou a energiemi	H	S
C 8.1.	Spolehlivost dodávek energie a vody	H	S
C 8.2.	Robustnost systémů zásobování vodou a energiemi	H	S
C 9.	Soudržnost obyvatelstva	S	
C 9.1.	Zachování příznivého demografického vývoje	S	
C 9.2.	Podpora zaměstnanosti včetně zaměstnanosti znevýhodněných skupin obyvatelstva	S	H
C 9.3.	Dobrá a dostupná zdravotní a sociální péče	S	
C 9.4.	Podpora bydlení	S	H
C 10.	Dobrá veřejná správa, podpora občanské společnosti	S	
C 10.1.	Efektivní veřejná správa	S	H
C 10.2.	Podpora občanské společnosti	S	H
C 11.	Bezpečnost, ochrana obyvatelstva, snižování rizik	S	
C 11.1.	Integrovaný systém krizového řízení	S	
C 11.2.	Nízká kriminalita, omezení sociálně patologických jevů	S	
C 11.3.	Ochrana před živelnými pohromami	S	E

H – hospodářský pilíř,

S – sociální pilíř,

E – environmentální pilíř

Pro hodnocení vybraných aspektů udržitelnosti rozvoje bylo definováno celkem 143 indikátorů. Zdrojem údajů pro naplnění této kolekce jsou převážně statistické výstupy z dat veřejné správy na území hl. m. Prahy, Českého statistického úřadu, dále správci dopravní a technické infrastruktury a z velké části také údaje zjištěné analýzami a průzkumy území prováděných v rámci přípravy územně analytických podkladů.

Vedle syntetického hodnocení udržitelnosti území jsou indikátory také nepostradatelným podpůrným podkladem pro tvorbu jednotlivých tematických SWOT analýz, které mají povahu především kvalitativního hodnocení. V zájmu umožnění budoucího objektivního a kvantifikovatelného rozlišení úrovně a míry změny území a jeho dílčích vlastností se předpokládá pravidelná aktualizace této indikátorové sady tak, aby v dalších aktualizacích cyklech UAP mohla být známa jasná srovnávací hladina pro jednotlivá časová období.

Kompletní výpis indikátorů, jejich popis, zdroj dat a vztah k jednotlivým tematickým kapitolám a jevům je z důvodů značného rozsahu uveden v samostatné příloze.

Indikátory vybraných aspektů udržitelnosti rozvoje hl. m. Prahy

číslo	název indikátoru	číslo aspektu	
1	Hrubý domácí produkt na obyvatele v paritě kupní síly	C1.	C1.1.
2	Čistý disponibilní důchod domácnosti na obyvatele	C1.	C1.1.
3	Saldo rozpočtů hl. m. Prahy	C1.	C1.1.
4	Podíl HDP Prahy na ČR	C1.	C1.1.
5	Pořadí Prahy v monitoringu atraktivity podnikatelského prostředí (Cushman&Wakefield)	C1.	C1.2.
6	Zaměstnaní v národním hospodářství	C1.	C1.2.
7	Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců v civilním sektoru	C1.	C1.2.
8	Podíl zaměstnanců výzkumu a vývoje na celkové zaměstnanosti	C1.	C1.3.
9	Podíl osob s vysokoškolským vzděláním	C1.	C1.3.
10	Podíl celkových výdajů na výzkum a vývoj na regionálním HDP	C1.	C1.3.
11	Počet studujících na vysokých školách	C1.	C1.3.

číslo	název indikátoru	číslo aspektu	
12	Roční spotřeba plynu	C2.	C2.1.
13	Roční spotřeba el. energie	C2.	C2.1.
14	Roční spotřeba tepla z CZT	C2.	C2.1.
15	Roční spotřeba vody	C2.	C2.1.
16	Roční spotřeba vody v domácnostech na obyvatele	C2.	C2.1.
17	Ztráty pitné vody	C2.	C2.1.
19	Dotace na přeměnu topných systémů	C2.	C2.1.
20	Produkce komunálního odpadu	C2.	C2.1.
21	Podíl tříděného odpadu z komunálního odpadu	C2.	C2.1.
23	Roční spotřeba elektřiny v domácnostech na obyvatele	C2.	C2.1.
24	Roční produkce komunálního odpadu na obyvatele	C2.	C2.1.
25	Množství odpadů odstraněných skládkováním	C2.	C2.1.
27	Množství energeticky využitých komunálních odpadů	C2.	C2.1.
28	Podíl naplněnosti rozvojových ploch územního plánu s převahou bydlení	C2.	C2.2.
29	Rozloha změn ÚP měnících nezastavitelné území na zastavitelné	C2.	C2.2.
30	Podíly počtu změn územního plánu podle druhu zastavitelnosti území	C2.	C2.2.
31	Podíly počtu změn ÚPn podle typů funkčního využití	C2.	C2.2.
32	Rozloha brownfields	C2.	C2.2.
33	Rozloha transformačních území	C2.	C2.2.
35	Míra změny zastavěných a zpevněných ploch (% změna proti minulému období)	C2.	C2.2.
36	Podíl zastavěných a zpevněných ploch na celkové výměře	C2.	C2.2.
37	Typy využití území	C2.	C2.2.
38	Počet zpracovaných UPP a UPD	C2.	C2.2.
39	Rozloha území se zpracovanou UPP a UPD	C2.	C2.2.
40	Rozsah stavebních uzávěr	C2.	C2.2.
41	Hustota zalidnění	C2.	C2.2.
42	Kapacita velkých prodejních center na území Prahy (nad 15 tis. m ²)	C3.	C3.1.
43	(Odhadovaná) plocha kanceláří na obyvatele	C3.	C3.1.
44	Počet funkčních lokálních a obvodových center	C3.	C3.1.
45	Rozloha funkčních lokálních a obvodových center	C3.	C3.1.
46	Podíl obyvatel v jednotlivých pásmech města	C3.	C3.1.
47	Podíl ploch RD z celkových ploch bydlení	C3.	C3.1.
48	Podíl počtu pracovních příležitostí v celoměstském centru na celkovém počtu pracovních příležitostí	C3.	C3.1.
49	Prodejní plocha maloobchodních zařízení na obyvatele	C3.	C3.1.
50	Podíl obyvatel s pěší dostupností MŠ do 15 min	C3.	C3.1.
51	Podíl obyvatel s pěší dostupností ZŠ do 15 min	C3.	C3.1.
52	Počet dojíždějících za prací ze Středočeského kraje	C3.	C3.2.
53	Podíl vyjíždějících za prací do jiného kraje a ekonomicky aktivních	C3.	C3.2.
54	Výše finanční podpory hl. m. Prahy kulturním zařízením za rok	C4.	C4.1.
55	Počet kulturních zařízení	C4.	C4.1.
56	Počet nemovitých kulturních památek	C4.	C4.2.
57	Počet registrovaných archeologických nalezišť	C4.	C4.2.
58	Počet návštěvníků za rok	C4.	C4.3.
59	Obsazenost ubytovacích zařízení	C4.	C4.3.
60	Počet konferencí a kongresů nad 100 osob v hromadných ubytovacích zařízeních s mezinárodní účastí	C4.	C4.3.
61	Ubytovací kapacita hromadných ubytovacích zařízení (počet lůžek)	C4.	C4.3.
62	Podíl ploch zeleně z celkové plochy	C5.	C5.1.
63	Rozloha parkových ploch	C5.	C5.1.

číslo	název indikátoru	číslo aspektu	číslo	název indikátoru	číslo aspektu
64	Podíl zemědělské půdy z celkové plochy	C5. C5.1.	125	Počet odbavených cestujících na letišti Ruzyně	C7. C7.7.
65	Podíl obyvatel s pěší dostupností do zeleně do 5 min	C5. C5.1.	126	Výkony letecké nákladní dopravy na letišti Ruzyně/rok	C7. C7.7.
66	Výměra ploch zeleně na obyvatele	C5. C5.1.	127	Počet přepraveného zboží plavebními komorami	C7. C7.8.
67	Podíl orné půdy ze ZPF	C5. C5.1.	128	Objemy substrátů v pražských přístavech	C7. C7.8.
68	Podíl PUPFL z celkové plochy	C5. C5.1.	129	Délka cyklistických tras vedených po komunikacích bez automobilové dopravy	C7. C7.9.
69	Podíl ploch ZCHÚ na celkové rozloze	C5. C5.2.	132	Spolehlivost dodávky el. energie	C8. C8.1.
70	Koeficient ekologické stability	C5. C5.2.	133	Kapacita záložních zdrojů zásobování vodou na území hl. m. Prahy	C8. C8.1.
71	Podíl plochy nefunkčních prvků ÚSES	C5. C5.2.	135	Špičkové zatížení hl. m. Prahy (elektrický příkon)	C8. C8.2.
75	Rozsah území s překročením imisních limitů (souhrnně všechny polutanty)	C6. C6.1.	136	Podíl potřeby obnovy kanalizační sítě na celkové délce kanalizační sítě	C8. C8.2.
76	Celkové emise NOx	C6. C6.1.	137	Podíl potřeby obnovy vodovodní sítě na celkové délce vodovodní sítě	C8. C8.2.
77	Celkové emise PM10	C6. C6.1.	138	Počet trvale bydlících obyvatel	C9. C9.1.
79	Celkové emise benzen	C6. C6.1.	139	Průměrný věk	C9. C9.1.
80	Počet trvale bydlících obyvatel v území se zhoršenou kvalitou ovzduší	C6. C6.1.	140	Naděje dožití žen	C9. C9.1.
83	Celkové emise SO ₂	C6. C6.1.	141	Naděje dožití mužů	C9. C9.1.
86	Podíl obyvatel napojených na ČOV	C6. C6.2.	142	Obecná míra nezaměstnanosti	C9. C9.2.
87	Třída jakosti vody v povrchových tocích	C6. C6.2.	143	Počet uchazečů o zaměstnání - osob zdravotně postižených	C9. C9.2.
88	Biologická čistota vody BSK ₅	C6. C6.2.	144	Počet lůžek v nemocnicích	C9. C9.3.
89	Chemická čistota vody CHSK (Cr)	C6. C6.2.	145	Počet obyvatel na 1 lékaře v ambulantní péči	C9. C9.3.
90	Počet trvale bydlících obyvatel žijících v oblastech s překročenými limity nočního hluku	C6. C6.3.	146	Počet lůžek míst v domech s pečovatelskou službou domovech důchodců	C9. C9.3.
91	Pořízené investice na ochranu ovzduší a klimatu	C6. C6.4.	147	Počet lůžek míst v domovech pro osoby se zdravotním postižením ústavech sociální péče	C9. C9.3.
93	Podíl MHD na dělbě přepravní práce vůči IAD	C7. C7.1.	148	Počet dokončených bytů	C9. C9.4.
94	Délka sítě metra	C7. C7.1.	149	Počet zahájených bytů	C9. C9.4.
95	Délka sítě tramvají	C7. C7.1.	150	Počet rozestavěných bytů	C9. C9.4.
96	Počet cestujících přepravených MHD na území Prahy	C7. C7.1.	151	Počet modernizovaných bytů	C9. C9.4.
97	Podíl kolejových druhů MHD na počtu cestujících přepravených MHD na území Prahy	C7. C7.1.	152	Průměrné tržní ceny bytů	C9. C9.4.
98	Počet příměstských autobusových linek PID	C7. C7.1.	153	Průměrné tržní nájemné bytů	C9. C9.4.
99	Podíl kolejové sítě MHD vůči celkové délce sítě MHD na území hl. m. Prahy	C7. C7.1.	154	Rozloha rozvojových ploch pro bytovou výstavbu	C9. C9.4.
100	Dopravní výkony příměstských autobusových linek PID	C7. C7.1.	155	Volební účast ve volbách do zastupitelstev obcí	C10. C10.2.
101	Dopravní výkony všech linek PID mimo železnici	C7. C7.1.	156	Podíl žen z celkového počtu zvolených zastupitelů	C10. C10.2.
102	Podíl obyvatel v dosahu 15 min. pěší chůze od zastávek kolejové dopravy	C7. C7.1.	157	Počet obyvatel na 1 nestátní neziskovou organizaci	C10. C10.2.
103	Počet stanic a zastávek ŽD v hl. m. Praze	C7. C7.1.	158	Existence integrovaného systému krizového řízení (ANO/NE)	C11. C11.1.
104	Podíl obyvatel v dosahu 15 min. pěší chůze zastávky MHD	C7. C7.1.	159	Počet trestných činů spáchaných na území hl. m. Prahy	C11. C11.2.
105	Počet obcí ve Středočeském kraji napojených na systém PID	C7. C7.1.	160	Počet přestupků řešených Městskou policií hl. m. Prahy	C11. C11.2.
109	Podíl realizovaných úseků MO na celkové délce	C7. C7.2.	161	Počet dopravních nehod na území hl. m. Prahy	C11. C11.2.
163	Podíl realizovaných úseků PO na celkové délce	C7. C7.2.	162	Podíl realizovaných částí systému protipovodňové ochrany a protipovodňových opatření	C11. C11.3.
110	Dopravní výkon motorových vozidel na obyvatele	C7. C7.2.			
111	Celkový počet vozidel na obyvatele	C7. C7.2.			
112	Dopravní výkon automobilové dopravy na pražské komunikační síti v průměrný pracovní den	C7. C7.3.			
113	Vývoj IAD v radiálních směrech po sektorech na hranici hl. m. Prahy	C7. C7.3.			
114	Rozsah komunikací s IAD > 100000 voz./den	C7. C7.3.			
115	Rozsah komunikací s těžkou nákl. dopravou > 5000 voz./den	C7. C7.3.			
116	Rozsah oblastí uplatňujících zóny placeného stání	C7. C7.3.			
117	Rozsah oblastí s mýtným systémem	C7. C7.3.			
118	Vývoj intenzit dopravy na centrálním a vnějším kordonu	C7. C7.4.			
119	Počet vozidel parkujících na parkovištích P+R	C7. C7.5.			
120	Počet parkovišť P+R	C7. C7.5.			
121	Kapacita parkovišť P+R	C7. C7.5.			
122	Počet cestujících přepravených železniční dopravou na území Prahy v rámci PID	C7. C7.6.			
124	Vývoj výkonů nejdůležitějších nádraží	C7. C7.6.			

Reference

ČSÚ – Udržitelný rozvoj v ČR, Vývoj indikátorů udržitelného rozvoje v krajích, URL:
www.czso.cz/xa/edicniplan.nsf/publ/13-1134-07-2006

Politika územního rozvoje ČR 2006

Strategický plán hl. m. Prahy, URM, 2000

Strategie udržitelného rozvoje ČR – Příloha II Soubor indikátorů udržitelného rozvoje ČR, URL:
www.czp.cuni.cz/projekty/sdcz/priloh2.pdf

TIMUR – Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, URL:

www.timur.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=99&Itemid=76

Indikátory udržitelného rozvoje hl. m. Prahy – Ročenka Praha životní prostředí 2006

Urban audit, URL: www.urbanaudit.org/index.aspx

Zásady územního rozvoje hl. m. Prahy - návrh, URM, 2007